

Eich cyf/Your ref P-06-1339
Ein cyf/Our ref JJ/01461/23

Jack Sargeant AS
Cadeirydd – Y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

7 Mehefin 2023

Annwyl Jack Sargeant AS

Diolch ichi am eich llythyr dyddiedig 18 Mai 2023 ynghylch deiseb i geisio sicrhau bod paneli solar yn cael eu gosod ar bob adeilad newydd.

Rwyf wedi ystyried cais y deisebwr: -

Mae'r byd yn wynebu argyfwng ynni dybryd ac rydym i gyd yn wynebu argyfwng hinsawdd a natur brawychus. Dyma pam mae mor bwysig y dylai Llywodraeth Cymru gamu i'r adwy i sicrhau ffynonellau ynni adnewyddadwy ar gyfer y dyfodol.

Dyma pam y dylai adeiladau diwydiannol, masnachol a domestig newydd (nad ydynt wedi'u lleoli mewn cysgod nac yn wynebu'r gogledd) gynnwys ynni solar yn rhan o'u cydsyniad cynllunio.

Cytunaf yn llwyr â'r deisebwr ynghylch graddfa'r argyfwng hinsawdd a natur yr ydym yn ei wynebu a'r angen i weithredu ar frys. Rwy'n sylweddoli'n llawn pa mor fawr yw'r her sy'n ein hwynebu a'r angen i weithredu. Mae fy nghydweithwyr ar draws y llywodraeth yn rhannu'r un farn ac rydym yn barod i wrando ar bob syniad ac awgrym ynghylch sut orau i fynd i'r afael â'r heriau hyn.

Mae'r materion a wynebwn yn gymhleth ac yn amlweddol. Fel y deallwn i gyd, y dewisiadau, yr arferion a'r newidiadau technegol a chymdeithasol a welwyd ar draws sawl cenhedlaeth sy'n gyfrifol amdanynt. Mae llawer o'r penderfyniadau a wnaethom yn y gorffennol ynghylch ble rydym yn byw, sut ydym yn cynhyrchu ynni, sut ydym yn teithio a sut ydym yn defnyddio ein hadnoddau naturiol, er iddynt gael eu gwneud er lles y gymdeithas ar y pryd, bellach wedi arwain at andros o her i sicrhau'r dyfodol gorau posibl ar gyfer y cenedlaethau nesaf.

Mae'r atebion yn gymhleth hefyd a bydd angen cymryd camau cydgysylltiedig ar bob raddfa wrth inni benderfynu sut orau i fynd i'r afael â'r heriau a wynebwn. Rydym eisoes wedi

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

gwneud penderfyniadau anodd o ran sut y dylai mannau gael eu newid, y safonau y bydd angen i adeiladau newydd eu bodloni, y seilwaith ffyrdd a rheilffyrdd a sut ydym am ddiogelu a rheoli ein hamgylchedd naturiol. Mae llawer mwy o benderfyniadau pwysig eto i'w gwneud.

Mae'r cynnig y dylid gosod paneli ynni solar ar bob adeilad newydd, mewn egwyddor, yn awgrym da. Mae toeon o'n cwmpas i gyd ac rydym yn dod yn fwy a mwy cyfarwydd â gweld paneli solar yn yr amgylchedd ac mae'r dechnoleg wedi'i phrofi. Fodd bynnag, mae rhesymau pwysig ynghylch pam nad wyf yn credu y dylai Llywodraeth Cymru ei gwneud yn ofynnol gosod paneli solar ar bob adeilad newydd ar hyn o bryd. Mae'r rhesymau hynny fel a ganlyn:-

1. Dull gweithredu'r Rheoliadau Adeiladu

Yn gyffredinol, mae'r rheoliadau adeiladu yng Nghymru yn niwtral o ran technoleg a thanwydd. Nid ydynt yn rhagnodi nac yn gwahardd unrhyw fath penodol o system wresogi neu gynhyrchu ynni. Y bwriad yw sicrhau'r hyblygrwydd mwyaf posibl o ran cyflawni targedau ynni, gan ddefnyddio'r atebion gorau a mwyaf priodol ym mhob achos unigol, ac osgoi creu rhwystr anfwriadol i syniadau arloesol newydd drwy benderfynu bod un dechnoleg yn cael ei gosod yn lle technoleg arall. Nid yw Rhan L o Reoliadau Adeiladu 2022, felly, yn gorfodi technoleg benodol (fel paneli solar ffotofoltaig). Fodd bynnag, caiff paneli solar ffotofoltaig eu cynnwys yn y fanyleb adeilad tybiannol sy'n gosod y targed ynni. Mae hyn yn ei dro yn annog defnyddio ynni adnewyddadwy mewn anheddau newydd.

Cwblhaodd Llywodraeth Cymru adolygiad o Ran L o'r Rheoliadau Adeiladu yn 2022 a arweiniodd at godi'r safonau effeithlonrwydd ynni gofynnol yn sylweddol ar gyfer pob cartref newydd. Cyflwynodd gwelliannau 2022 ostyngiad o 37% mewn allyriadau carbon ar gyfer anheddau newydd (o'i gymharu â'r safon flaenorol). Ar ben hynny, bydd angen i bob cartref newydd gael ei ddiogelu at y dyfodol, i'w gwneud hi'n haws ôl-osod systemau gwresogi carbon isel.

Bwriedir i'r gostyngiad o 37% fod yn gam tuag at newidiadau nesaf Rhan L yn 2025 pan fwriedir i bob cartref newydd gynhyrchu o leiaf 75% yn llai o allyriadau CO2 na'r rhai a adeiladwyd i ofynion blaenorol Rhan L (2014). Mae ein gweledigaeth ar gyfer safon Rhan L 2025 wedi'i chynllunio i symud i ffynonellau gwres carbon isel ar gyfer gwresogi a dŵr poeth. Mae hyn yn golygu y bydd adeiladau newydd a adeiladwyd i'r safon yn gallu dod yn garbon niwtral dros amser wrth i'r grid trydan a'r rhwydweithiau gwres ddatgarboneiddio.

Rwy'n hyderus felly bod y dull cyffredinol o weithredu'r Rheoliadau Adeiladu, y newidiadau yr ydym wedi'u gwneud a'r newidiadau y bwriadwn eu gwneud yn gywir i fod yn garbon niwtral dros amser.

2. Yr Hawliau Datblygu a Ganiateir sydd ar gael

Mae adeiladau domestig ac annomestig yn elwa ar hawliau datblygu a ganiateir sydd eisoes yn bodoli sy'n caniatáu gosod paneli solar ffotofoltaig (trydan) a phaneli thermol solar (gwres) a hynny'n ddarostyngedig i amodau penodol. Yn y mwyafrif o achosion, mae hyn yn golygu nad oes angen cyflwyno cais cynllunio ar gyfer eu gosod. Mae rhai cyfyngiadau ac amodau yn berthnasol fel bod paneli, er enghraifft, yn cael eu lleoli'n briodol ar adeilad. Dylid lleoli paneli solar fel eu bod yn effeithio cyn lleied â phosibl ar olwg allanol adeilad neu amwynder yr ardal ehangach. Pan fo angen cais cynllunio, nid yw hyn yn ddyfarniad negyddol o gynnig i osod paneli solar, ond yn hytrach i sicrhau bod amwynder yr eiddo cyfagos a'r ardal ehangach yn cael ei ystyried yn llawn gan yr awdurdod cynllunio lleol.

O dan yr hawliau datblygu a ganiateir, gall eiddo domestig osod paneli solar sy'n cynhyrchu hyd at 50kw o drydan neu 45kw o wres. Ar gyfer eiddo annomestig nid oes terfyn uchaf sy'n golygu y gellir bwrw ymlaen â chynlluniau solar ar doeon ar raddfa sylweddol heb fod angen cyflwyno cais cynllunio.

Rwy'n fodlon bod ein hawliau datblygu a ganiateir presennol yn taro cydbwysedd priodol rhwng caniatáu gosodiadau solar domestig ac annomestig a'r angen i sicrhau bod harddwch eiddo cyfagos a'r ardal ehangach yn cael ei ystyried yn briodol.

3. Ystyriaethau Eraill

Efallai na fydd paneli solar yn addas ar gyfer pob eiddo. Caiff yr effeithlonrwydd a'r ynni mwyaf eu cynhyrchu drwy osod paneli solar ar do sy'n wynebu'r de ac sydd ar oledf. Mae toeon sy'n wynebu'r dwyrain a'r gorllewin yn gallu bod 15-20% yn llai effeithlon, a bydd toeon sy'n wynebu'r gogledd yn llai effeithlon eto. Gall cysgod gan nodweddion naturiol, fel coed, neu gan adeiladau a strwythurau talach hefyd effeithio'n negyddol ar effeithlonrwydd a'r ynni a gynhyrchir.

Gall technolegau eraill fel pypmiao gwres o'r ddaear, ffynhonnell dŵr a ffynhonnell aer ar gyfer adeiladau domestig ac annomestig a thyrbinau gwynt ddarparu atebion mwy effeithlon a mwy effeithiol. Dylai mesurau effeithlonrwydd ynni fel inswleiddio hefyd fod yn rhan sylweddol o'r ateb ochr yn ochr ag unrhyw ynni adnewyddadwy. Ar raddfa gymdogaeth, dylai rhwydweithiau gwresogi ardal a mentrau perchnogaeth gymunedol hefyd fod yn ystyriaeth gyda'r potensial i ddarparu atebion mwy effeithlon a chosteffeithiol.

Gall harddwch gweledol fod yn fater i'w ystyried mewn lleoliadau hanesyddol a gwarchoddedig lle gall cyfundrefnau cydsynio ar wahân fod yn berthnasol hefyd, megis Cydsyniad Adeilad Rhestredig. Nid yw'r hawliau datblygu a ganiateir sy'n bodoli eisoes ar gyfer adeiladau annomestig yn caniatáu gosod paneli solar o fewn 3km i berimedr maes awyr neu faes glanio. Hefyd dylid lleoli'r paneli, hyd y gellir, mewn modd sy'n sicrhau cyn lleied â phosibl o effaith gan lewyrch neu ddisgleirdeb. Byddai angen i unrhyw gyfundrefn newydd ystyried sut y byddai'r materion hyn yn cael eu trin a'u rheoli.

Efallai y bydd problemau o ran costau hyfywedd, gosod a chynnal a chadw, goblygiadau penodol ar gyfer gwahanol fathau o adeiladau (e.e. fflatiau o'u cymharu â thai). Gall mandadu un math o dechnoleg hefyd oedi datblygiad technolegau solar newydd a thechnolegau eraill ac atebion ynni mwy effeithlon. Efallai y bydd problemau o ran a fydd digon o gyflenwad o baneli solar i ateb y galw cynyddol am adeiladau. Byddai angen i unrhyw gyfundrefn newydd ystyried hyn a materion posibl eraill.

Am y rhesymau hyn, er fy mod yn gefnogol iawn i osod paneli solar ar adeiladau, nid wyf yn credu ei bod yn briodol ei gwneud yn ofynnol gosod paneli solar ar bob eiddo newydd.

Yn gywir,

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change